

Godišnji izvještaj o radu za 2019. godinu Baze za radničku inicijativu i demokratizaciju

O nama

Baza za radničku inicijativu i demokratizaciju (BRID) nastala je 2012. godine i bavi se zaštitom radničkih prava te promicanjem demokratskog procesa odlučivanja i ekonomske demokracije među radnicima. Glavni programi udruge su:

1. Obrazovanje i izgradnja kapaciteta
2. Istraživanje i proizvodnja znanja
3. Umrežavanje i javno djelovanje
4. Proizvodnja medijskog sadržaja

U 2019. godini na realizaciji programa u udruzi je bilo zaposleno pet osoba, a aktivnosti udruge velikim su dijelom obavljali suradnici/e i volonteri/ke. Udruga trenutno broji 26 članica i dvadesetak suradnika/ca i volontera/ki koji djeluju u 5 osnovnih sekcija (infrastruktura, teren, istraživanje, obrazovanje, mediji) razgranatih u mnoštvo podgrupa koje se bave raznim aktivnostima koje udruga provodi.

BRID je članica [Centra za razvoj radničke participacije](#), [Nogometnog kluba Zagreb 041](#), [Zadruga za etično financiranje](#) i [People's Health Movementa](#).

Komunikacijski kanali

Udruga je u 2019. godini komunicirala preko [službene web stranice](#), putem redovitog newslettera, portala [Radnickaprava](#) čiji smo nakladnik te [Facebook stranice](#) i YouTube kanala [Radnička prava TV](#). Pored toga, redovita komunikacija odvijala se tijekom provođenja programskih aktivnosti poput terenskih posjeta, tribina, javnih događaja itd.

Financiranje

U 2019. godini Bazu za radničku inicijativu i demokratizaciju financijski su podržali:

- Rosa Luxemburg Stiftung SouthEast Europe
- Zaklada za razvoj civilnog društva
- Europska unija kroz Europski socijalni fond

Pored toga, udruga se financirala prihodima od vlastite proizvodnje (proizvodnja video priloga) te prihodima od članarina i donacija.

Glavni programi udruge

1. Obrazovanje i izgradnja kapaciteta

Program se sastoji od provedbe obrazovnih formata čiji je cilj povećati znanje i kapacitete za djelovanje sindikata, udruga, zadruga, ali i šire javnosti, u polju radničkih i socijalnih prava te demokracije - s naglaskom na ekonomsku demokraciju i upravljanja javnim dobrima.

Od 26. do 28. travnja održana je prva, a od 17. do 19. svibnja druga sesija **Ženske sindikalne škole**. Ovogodišnja Škola organizirana je u suradnji s Regionalnim industrijskim sindikatom (RIS), u sklopu projekta unapređenja socijalnog dijaloga kojeg RIS provodi, financiranog putem Europskog socijalnog fonda. Ključne teme programa ovogodišnje Škole bile su rodno uvjetovano nasilje te slabljenje uloge socijalne države, s posebnim naglaskom na posljedice koje ono ima na žene i njihov rad. U skladu s tim temama, tijekom trajanja škole govorilo se o vezama pokreta za ženska i radnička prava, važnosti uključivanja žena u društvene pokrete i ulozi žena u suvremenom sindikalnom pokretu, ali i o smanjenoj dostupnosti usluga koje utječu na položaj žena u sferi rada te o borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja bilo u sferi kućanstava bilo u javnoj sferi. Predavanja i radionice držale su: Josipa Lulić, Marija Čačić, Paula Zore, Klementina Ristovska, Irena Pejić, Marina Ivandić, Astrid Maljković, Jelena Ostojić i Jelena Miloš. Polaznice Škole bile su iz Regionalnog industrijskog sindikata, Sindikata obrazovanja, medija i kulture, Nezavisnog cestarskog sindikata te iz udruga i inicijativa civilnog društva. Organizacijski tim činili su: Tina Tešija, Nikola Ptčić, Marija Čačić i Josip Jagić.

Od 27.-29. rujna u organizaciji Regionalnog industrijskog sindikata i Centra za razvoj radničke participacije (CRRP) kojeg je i BRID članica održana je **sindikalna škola** na temu Aktivizam i mediji uz sudjelovanje i naših članova/ica. Predavanja i radionice držali su Ivana Dragičević s televizije N1, Ana Jelinić s HRT-a, Nika Gulin iz organizacije Ciceron te Milan F. Živković iz Socijaldemokratske partije Hrvatske.

Kolegij Ekonomska nejednakost i radnička prava u sklopu Mirovnih studija od ove godine smo držali pod novim imenom i u novom formatu. Kolegij pod novim imenom **Globalizacija i ekonomska pravda** smo izvodili u suradnji s kolegom Draženom Šimlešom koji je uz naše standardne teme - osnove sindikalnog organiziranja, klasna analiza, ekonomska demokracija i uloga socijalne države - dvadesetak polaznika/ca upoznao i s konceptima održivog razvoja, klimatskih promjena te ekonomije zasnovane na dugu.

2. Istraživanje i proizvodnja znanja

Cilj ovog programa je stvoriti sustavna znanja u sferi radnih i socijalnih politika, kao i znanja važna za razumijevanje suvremenog radničkog pokreta. Trenutno aktivne istraživačke grupe u BRID-u su: grupa za zdravstvo, grupa za Hrvatske željeznice, grupa za Borovo, grupa za istraživanje Arhiva radničkih borbi te grupa za ekonomsku demokraciju.

Tijekom vikenda 19. i 20. siječnja u Stubičkim Toplicama održana je završna konferencija projekta „Mladi PoZOR: glas mladih radnica i radnika u izmjenama radnog zakonodavstva“ financiranog od strane Agencije za mobilnost i programe EU kroz program Erasmus+. Konferenciju su organizirali MMH, BRID te Sekcija mladih Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, a okupila je 50-ak mladih radnica i radnika, sindikalista i sindikalistica te aktivistica i aktivista. U sklopu programa konferencije Jakov Kolak je ispred BRID-a i MMH predstavio rezultate projekta "PoZor". U sklopu istog projekta objavili smo publikaciju [A i uvijek se nađe netko tko će raditi za manje](#) autora Jakova Kolaka.

U sklopu istraživanja štrajkova na željeznici Martina Domladovac i Lina Gonan su objavile [tekst o odjecima štrajkova 1989. i 1990.](#)

Grupa za zdravstvo je, u sklopu BRID-ova istraživačkog seminara, 8. travnja ugostila Aleksandra Džakulu sa Škole narodnog zdravlja i Karmen Lončarek s Medicinskog fakulteta u Rijeci koji su predstavili publikaciju [Interregnum u zdravstvu](#) te govorili o načinima uključivanja javnosti u diskusiju o zdravstvenim politikama.

Grupa Borovo učinila je mrežnu stranicu s informacijama o istraživanju „[Kontinuitet društvenih sukoba 1988.-1991.: Borovo](#)“ dostupnom i na engleskom jeziku.

Naša Grupa za ekonomsku demokraciju organizirala je u suradnji s CRRP-om [predavanje argentinskog aktivista Daria Farcyja](#) na temu konfrontacije s neoliberalnim politikama u Argentini.

U lipnju smo održali istraživački seminar na temu Istraživanje sestrištva uz uvodno izlaganje Astrid Maljković i Snježane Ivčić koje su nas upoznale sa sadržajem i formatom istraživanja. Sadržajno, istraživanje se bavi povijesti razvoja obrazovnih institucija za medicinske sestre u Hrvatskoj i Jugoslaviji, profesionalnim organiziranjem (strukovne udruge), sindikalnim organiziranjem te patronažnom službom kao temeljem iz kojeg su se kasnije specijalizirale različite struke (preventivna, kurativna, socijalni rad). Po pitanju formata koriste se dostupni strukovni časopisi te arhivska dokumentacija. Osnovni problem je nedostatak vremena jer se sve radi volonterski i slabo razumijevanje nadležnih institucija (uz iznimke poput ljudi sa Škole narodnog zdravlja). Ili kako je to Astrid sažela na primjeru patronaže: „radiš jako puno, rezultata je malo i vide se tek dugoročno“.

Astrid Maljković i Snježana Ivčić su u srpnju imale studijski boravak u Arhivu Jugoslavije u Beogradu gdje su istraživale povijest sestrinstva te će objaviti tekst utemeljen na tim materijalima do kraja 2020. godine.

Članica naše Grupe za zdravstvo i koordinatorica People's Health Movement Europe Ana Vračar objavila je tekst o [hrvatskom zdravstvenom osiguranju](#) te u koautorstvu [prikaz globalnog akcijskog plana Svjetske zdravstvene organizacije o poticanju zdravlja izbjeglica i migranata](#).

U sklopu istraživačkog seminara 25. studenog su članovi uredništva [Radničkog portala](#) Ana Vragolović, Željko Kuhar i Zlatan Topalović održali izlaganje na temu „Jačanje štrajkova putem prosvjeda i nužnost uključivanja lokalne zajednice“.

Grupa Borovo je završila višegodišnji rad na istraživanju štrajkova u kombinatu Borovo objavom knjige [Borovo u štrajku: rad u tranziciji 1987. – 1991.](#)

3. Umrežavanje i javno djelovanje

Program uključuje suradnju sa sindikatima, udrugama, zadrugama, društvenim poduzećima, ali i drugim akterima poput građanskih inicijativa, s ciljem promicanja solidarnosti i pozitivne društvene promjene.

Jakov Kolak je 30. siječnja na Hrvatskom radiju govorio o [položaju mladih na tržištu rada u Hrvatskoj](#). Sudjelovali smo u organizaciji prosvjeda [Protiv političke represije](#) održanog 30. siječnja u znak potpore Filipu Drači.

Grupa za zdravstvo je 20. ožujka sudjelovala na radionici koju je organizirao European Health Forum Gastein - [Young Forum Gastein](#) u suradnji s European Observatory on Health Systems and Policies i Školom narodnog zdravlja, na temu radne snage u zdravstvu i menadžmenta bolnica. 2. travnja su u sklopu PHM-a sudjelovali na prosvjedu i konferenciji "[Our health is not for sale](#)" u Briselu. Članice grupe podržale su i prezentaciju programa WHO Watch koju je pripremio Damir Martinović na Školi narodnog zdravlja.

Ana Vračar govorila je na [godišnjoj konferenciji o ljudskim pravima KLJP](#) na temu socioekonomskih prava, a za Radio Slobodna Evropa [komentirala je podatke o nezaposlenosti žena](#).

Bojan Nonković govorio je na [promociji knjige Ivane Biočine](#) "Proizvedeno u Hrvatskoj" te na predstavljanju kampanje [Stanovanje za sve](#).

Snježana Ivčić [komentirala je za Novosti](#) stanje u domaćem zdravstvenom sustavu.

Grupa za zdravstvo je 16. i 17. travnja sudjelovala na radionici o integrativnom pristupu tuberkulozi u organizaciji [TB Europe Coalition](#) (TBEC). Sudjelovali su aktivisti i zdravstveni radnici iz Kosova, Makedonije, Crne Gore, Srbije i Hrvatske, a opsežniji izvještaj je dostupan [ovdje](#).

Snježana Ivčić sudjelovala je 13. svibnja na panelu na Subversive festivalu, "[Politička ekonomija regije: priče iz borbi aktivista iz balkanskih zemalja](#)". U okviru izlaganja predstavljen je rad grupe za zdravstvo, teme na kojima grupa radi (povijest zdravstva, primarna zdravstvena zaštita, sestринство, sindikalno organiziranje u zdravstvu, međunarodna suradnja) te kontekst privatizacije zdravstva u RH. Ana Vračar je sudjelovala u programu [WHO Watch](#) kojeg [People's Health Movement](#) organizira za vrijeme zasjedanja upravnih i izvršnih tijela Svjetske zdravstvene organizacije (SZO). Ovog puta se pratilo zasjedanje 72. Skupštine SZO, na kojoj se, među ostalim, raspravljalo o transparentnosti određivanja cijene lijekova i dostupnosti lijekova općenito, zaštiti zdravlja migranata i izbjeglica, kao i o razvoju kadrovskih politika u zdravstvu i odgovoru na kroničan nedostatak zdravstvenih radnika diljem svijeta. Sve je popraćeno na Twitteru i Facebooku.

[Podržali smo](#) sindikalni referendum o mirovinskoj reformi.

Članica Grupe zdravstvo Astrid Maljković održala je radionicu "Ženski rad u zdravstvu" na Ženskoj sindikalnoj školi 18. svibnja. Težište radionice bio je rad medicinskih sestara i njegovateljica unutar sustava kroz sve životne faze i faze radnog vijeka. Nakon uvodnog dijela, predstavljene su tri priče medicinskog osoblja iz realnog života na temelju kojih je ostvarena konstruktivna rasprava i razmjena iskustava iz različitih zemalja.

Jakov Kolak je od 24. do 28. lipnja sudjelovao na [ljetnoj školi Zaklade Rosa Luxemburg](#) u češkim Zvanovicama.

6. srpnja sudjelovali smo na sindikalnom druženju Regionalnog industrijskog sindikata u Žigrovcu kraj Varaždina.

Redovno godišnje strateško planiranje ove smo godine održali od 12. do 14. srpnja na [Recikliranom imanju Vukomerić](#).

Katarina Jaklin i Petra Ivčić su od 21. do 24. rujna sudjelovale na [World Transformed Festivalu](#) u Brightonu, Velika Britanija.

Jakov Kolak sudjelovao je na seminaru „Advancing labour organising in the SEE Region“ koji se od 15. do 19. listopada održao u Zrenjaninu, u organizaciji beogradskog ureda fondacije Rosa Luxemburg.

Naša Grupa za zdravstvo organizirala je u Zagrebu od 8. do 10. studenog regionalni sastanak People's Health Movement i [European Network Against Commercialization of Health](#).

Nikola Ptić sudjelovao je na [Školi organiziranja](#) koju je od 10. do 11. studenog u Ajdovščini organizirala slovenska Cedra.

Petra Ivčić sudjelovala je 27. studenog na okruglom stolu na temu „Okviri djelovanja socijalnog dijaloga u nesigurnim uvjetima rada“ koji se u organizaciji Novog sindikata održao u Europskom domu u Zagrebu.

Podržali smo [štrajk slovenskog Sindikata poštanskih radnika](#) te [štrajk i prosvjede hrvatskih prosvjetnih sindikata](#).

Naša terenska grupa je u suradnji sa Sindikatom novinara Hrvatske (SNH) i Centrom za razvoj radničke participacije 10. prosinca u Rijeci organizirala radionicu o kolektivnom pregovaranju za novinare Novog lista i La voce del popolo. Radionicu su vodili Siniša Miličić iz varaždinskog Regionalnog industrijskog sindikata i Maja Sever iz SNH. Radionica je 19. prosinca ponovljena u Zagrebu za članove Sindikata novinara i BRID-a.

U sklopu suradnje s [Pravnom klinikom](#) Pravnog fakulteta u Zagrebu Siniša Miličić iz RIS-a je 19. prosinca održao [izlaganje](#) studentima članovima Pravne klinike na temu Zakona o radu i njegove primjene u praksi temeljem sindikalnog iskustva.

4. Proizvodnja medijskog sadržaja

Cilj programa je informiranje uže (sindikati, udruge, zadruge), ali i šire javnosti o temama iz područja rada, socijalnih prava i demokracije. Glavnina programa ostvaruje se kroz portal [Radnička prava](#) te vezane [youtube](#) i [facebook](#) stranice.

Portal Radnička prava i u 2019. je redovito najavljivao događanja, prevodio i prenosio tekstove, ali i proizvodio vlastiti sadržaj. Tokom godine objavili smo preko 140 izvornih autorskih objava (vijesti, članci, intervjui, video prilogi) preko 30 suradnika i suradnica.

Portal je posjetilo 30 739 korisnika koji su ostvarili 60 106 pregleda stranice - u odnosu na 2018. to je povećanje od 10 000 korisnika i 30 000 pregleda.

Od tekstova i tema valja istaknuti seriju od [5 tekstova](#) Lucije Duda o radnim uvjetima u modnoj industriji koji su se temeljili na istraživanju i intervjuima s modelima koji su imali radno iskustvo u Hrvatskoj i inozemstvu. U posljednjem tromjesečju 2019. objavili smo i posljednji [tekst](#) iz serije o hrvatskoj brodogradnji. U tu je svrhu Mateo Ivčević proveo istraživanje o razvoju i propadanju hrvatske brodograđevne industrije. U 3 teksta napravio je temeljit povijesni pregled, analizirao prijelaz na kapitalizam, privatizacije i perspektive za budućnost. Također, u posljednjem razdoblju godine, organiziran je veliki štrajk radnika/ca u obrazovnom sustavu - Tea Radović [napisala je](#) analizu. Napravili smo i [intervju](#) s bolivijskim kolektivom o trenutnim događajima vezanim uz državni udar koji je proveden u toj zemlji, te [razgovarali](#) s Dariom Farcyjem o radničkim kolektivima u Argentini.

Željeli bismo istaknuti seriju od [11 članaka](#) koje je Filip Peruzović usmjerio na vijesti iz Francuske - što

je važno zbog dugotrajnih mobilizacija protiv Macrona oko tema/problema koji su na dnevnom redu i u Hrvatskoj, poput rezova u mirovinskom sustavu. Također, započeli smo novu video kolumnu '[Crno-bijeli svijet](#)' u kojoj Marin Leko daje kratke komentare najnovijih događaja u Hrvatskoj. Tea Radović nastavila je pisati o velikim radničkim mobilizacijama u svijetu – [štrajk učitelja LA-a](#), prosvjedi protiv [Bolsonara](#) itd. Uspostavili smo suradnju s Pravnom klinikom koja pruža pravne savjete radnicima u vezi s radnim zakonom i objavili [10 članaka](#) u 2019. koji su usmjereni na to da glavne aspekte radnih odnosa učine svima razumljivima. Članovi uredništva također su počeli pisati kratke vijesti i/ili prijevode o najvažnijim događajima u Europi i ostatku svijeta kako bi ove teme približili našim čitateljima, ali iz lijeve perspektive, perspektive za koju uglavnom nema mjesta u 'mainstream' interpretacijama događaja - oko 40 članaka.